

Asia: VN/37863/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain, sairausvakuutuslain sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

STTK toteaa yleisesti, että nuorten kuntoutusjärjestelmää on kehitettävä pitkäjänteisesti sekä palvelu- että etuusjärjestelmän kokonaisuus huomioon ottaen ja huomauttaa, että ammatilliseen kuntoutukseen ja kuntoutusrahaan on kuluvalle hallituskaudella tehty useita pistemäisiä muutoksia, jotka ovat johtaneet ammatilliseen kuntoutukseen osallistuvien nuorten määrän merkittävään vähentymiseen.

STTK katsoo, että lainsäädäntöä kehitettäessä on huolehdittava siitä, että yhtäkään nuorta ei jätetä toimeentulotuen varaan ja työllistymistä tukevien palveluiden ulkopuolelle. Olennaista on, että nuorten kuntoutusetuuksiin ja -palveluihin tehtyjen viimeaikaisten muutosten vaikutuksia seurataan aktiivisesti huomioiden samalla myös muut perusturvaan ja toimeentulotukeen sekä sosiaali- ja terveyspalveluihin tehdyt muutokset ja niiden kokonaisvaikutukset.

STTK muistuttaa, että asianmukaisella palveluihin ohjaamisella voidaan ehkäistä nuorten syrjäytymistä ja tukea näiden yhteiskuntaan ja työelämään osallistumista.

Kuntoutuslakiin ehdotetut muutokset

STTK pitää ehdotusta ammatillisen kuntoutuksen ja sen ajalta maksettavan kuntoutusrahan myöntämistä alle 20-vuotiaille lievemmin kriteerein kuin 20 vuotta täyttäneille sekä erillisestä nuorten kuntoutusrahasta luopumisesta pääosin kannatettavana ja katsoo, että muutos selkeyttää lainsäädäntöä Kelan tukeman kuntoutuksen osalta. STTK pitää tärkeänä, että alle 20-vuotiaat nuoret eivät putoa palvelujärjestelmän ulkopuolelle vaan, että nämä pysyvät jatkossakin työllistymistä tukevien palveluiden piirissä.

STTK kuitenkin huomauttaa, että esitystä on syytä täydentää niiden alle 20-vuotiaiden osalta, jotka osallistuvat nykyilainsäädännön mukaiseen työpajatoimintaan tai maksullisiin opintoihin kuntoutusrahalla. Olennaista on suunnitella tarkasti toimenpiteet näiden nuorten ohjaamisesta palveluiden piiriin sekä palveluiden ajalta maksettavasta ensisijaisesta etuudesta uuden lainsäädännön puitteissa. Tavoitteena tulee olla, että myös näiden henkilöiden osalta tukitoimet ovat riittäviä yhteiskuntaan ja työelämään osallistumisen vahvistamiseksi. Olennaista on tehdä selkeä suunnitelma siitä, miten heidän opiskeluun ja työelämään ohjautumista voidaan edelleen tukea.

Asiavirheen korjaamista koskevien säännösten muuttaminen sekä sairausvakuutuslakiin ehdotetut uudet säännökset

STTK pitää ehdotusta Kelan oikeudesta korjata päätös siinä olevan asiavirheen tai asiassa ilmenneen olennaisen uuden selvityksen vuoksi asianosaisen vahingoksi ilman hänen suotumustaan pääosin kannatettavana ja katsoo, että muutos voi vähentää takaisinperintätilanteita ja niistä asiakkaalle aiheutuvia taloudellisia ongelmia. STTK kuitenkin huomauttaa, että ehdotusta on syytä tarkentaa sen osalta, minkälaista asiakkaan tietoista tai huolimattonta toimintaa edellytetään päätöksen korjaamiseen ilman asiakkaan suostumusta.

STTK toteaa, että ilman sen tarkentamista, minkälaista moitittavuuden astetta asiakkaan omalta toiminnalta edellytetään, jäävät ehdotetun korjaamisen menettelyn soveltamisen ehdot ja asiakkaan toiminnan moitittavuuden tarkastelu epämääräiseksi ja tapauskohtaisesti määriteltäväksi, mikä johtaa oikeusvarmuutta heikentävään epäselvään oikeudentilaan. Olennaista on tarkentaa esitystä siten, että päätöksen korjaamiseen ilman asiakkaan suostumusta voidaan ryhtyä vain siinä tapauksessa, että Kela pystyy riittävällä varmuudella osoittamaan, että asiakas on tietoisesti antanut puutteellisia tai vääriä tietoja tai että hänen ilmeisen piittaamaton toimintansa on johtanut perusteettomaan tai määrältään liian suuren etuuden myöntämiseen.

Työttömyysetuuden sovittelua koskevan säännöksen muuttaminen

STTK pitää soviteltua työttömyysetuutta koskevan työttömyysturvalain 4 luvun 5 §:n muutosehdotusta kannatettavana ja katsoo, että muutoksen myötä säännöksen sanamuoto on helpommin ymmärrettävä. Muutoksen myötä työttömyysaikana saatujen tulojen vaikutus työttömyysetuuden määrään tulee selkeämmäksi. STTK kuitenkin huomauttaa, että esitystä viimeisteltäessä on syytä varmistaa, ettei muutos mahdollista säännöksen soveltamista nykyisestä soveltamiskäytännöstä poikkeavasti.

Lisätietoja STTK:ssa:

Ida Nummelin, sosiaali- ja terveystieteiden asiantuntija

ida.nummelin@sttk.fi

Gylling Päivi
STTK ry.